

Egyforma juss

Budapest jó néhány kerületében vasárnap új tanácstagot választottak. A jelölőgyűlések arról vallottak, hogy izgalmas vitákban, komoly megfontolás után született mindenhol döntés arról: kit, illetve kiket állítsanak jelöltjüknek a kerületek lakói. Volt olyan választókerület, ahol a népfrentbizottság hivatalos jelöltje a gyűlésen kisebbségben maradt, de volt olyan is, ahol egy név helyett kettő került a szavazólapra, mondván, hogy döntsön a titkos szavazás. Akad olyan ember, aki nyílt színen óvatos a véleményével, nem akar haragost szerezni, senkit sem bántani és csak a szavazófülke magányában dönt igazán a kedve, a szíve szerint. Nem is lehet ebben semmi elmarasztalivalót találni, a törvény ad erre jogot, éppen a demokratizmus, a választás tisztasága védelmében. Inkább a felelősséget kell dicsérni benne, a tanácsrendszer tekintélyének óvását, mert a választók éppen a szavazás titkosságával példázzák, hogy a többség bizalmából valóban a legmegfelelőbb ember legyen követük és szószólójuk.

Az is jó, a demokratizmus jele, hogy több jelöltnek adnak esélyt és gondjaik-bajaik hordozójává, érdekeik védőjévé olyat választanak, aki a titkos szavazáson is kiállja a próbát, s olyankor is bizonyítja alkalmasságát, amikor a szavazó a fülkében a lelkiismeretével maradt négy szemközti.

Az alkalmasság igazi vizsgálói aztán a hétköznapiakon folytatódnak. Akkor dől el, hogy ki miként vált be, érdemes kapta-e a voksok többségét.

S itt jelentkezik néhány olyan kérdés, amelyekre az időközi tanácsválasztások idején felelni illik. Milyen a tanácstag tekintélye, szerepe, hatásköre választókerületében? Miként bizonyíthatja be valóban alkalmasságát a munkás hétköznapiakon? Kap-e elég segítséget, súlyt ahhoz, hogy a néphatalom képviselőjeként gyakorolhassa tiszttségét? Sikerül-e körzetében a politikai élet olyan rangos képviselőjévé válnia, kinek a szava komolyan esik a latba?

A kérdések többségére pozitív a válasz, csak nem mindig és mindenhol egyértelműen. A tanácsok tekintélyét senki sem vonja kétségbe, de fejlődésük gyorsabb ütemét és mértékét helyel-közzel számon kérhetjük. Elsősorban magunktól. Mert ez nem is a tanácsok problémája. Társadalmunk szervezeti életében kell az okát keresni. A közélet túlszervezettségéből is adódnak bizonyos ellentmondások. Az üzembe, hivatalba járó ember, a termelőszövetkezetben dolgozó földművelő, a Közért elárúsítója politikai, társadalmi életet ott él, ahol dolgozik, s nem ott, ahol lakik. A férj mondjuk a csepeli papírgyárban, a feleség az Igazságügyminisztériumban, a nagyobbik fiú az Orvostudományi Egyetemen, a kisebbik úttörőként az Újvidék téri iskolában. Ott hallgatnak nemzetközi tájékoztatót, előadást népgazdaságunk helyzetéről stb., stb., s a kerületi tanács tag beszámolójára, ahol a lakóhely gondjairól, terveiről van szó, s a tanács taggal való találkozásra van alkalom — a legtöbbször a nagymama megy el a család képviselőjében. Azt tartják, az ő »munkahelyéhez« ez a politikai fórum tartozik.

Minden példában van valami túlzás, ebben is — de ez a lényegen csak finomít, a kérdés kérdés marad, s megoldásán érdemes töprengeni.

Azt mondhatná valaki, hogy ha ő munka végeztével faradtan hazamegy, hagyják őt békében pihenni, televíziózni, s ne cibálják újabb, meg újabb gyűlésekre. Elég van belőlük az üzemekben, hivatalokban. A tanács tag pedig, aki az ő bizalmukból került erre a posztra, új Közért-fiók megnyitásán szorgoskodik, hogy ne kelljen messzire menniük tejért, a közlekedés javítását sürgeti, hogy ők gyorsabban érjenek munkahelyükre, új tantermek építését szavazza meg, hogy a család gyerekei kényelmesebben és jobb körülmények között tanulhassanak, az ő véleményükre kíváncsi, amikor a kerület fejlesztésének új tervei születnek. De hát hogyan, miként felelhet meg hivatásának, amikor adhat számot munkájáról, hogyan képviselheti választói véleményét, amikor a szavazás után, a választás végeztével, hétköznapi munkája során kapcsolata elsősorban a háziasszonyokra és a nagymamákra korlátozódik. A családok munkába járó tagjai más kerületben élnek közéletet, másol gyakorolják a demokratizmus adta jogaikat, s a tanács taghoz legfeljebb akkor fordulnak, ha a lakóházban van sürgős orvosolnivaló.

Pedig az lenne jó, s valamennyiünknek, a társadalmi szervezeteknek is abban kellene segítséget nyújtanunk, hogy a lakóterületeken is feléljen a politikai élet, s benne a tanács tagoknak jusson fontos, rangjukhoz illő szerep.

Az ember tulajdonképpen két közösségben él — a családban és a munkahelyén. Az elsőt, a családot kellene még szélesebbre tárni, jobban kibontani. Hogy otthon ne magányos remeteként éljen a család, a lakás négy fala közé szorulva, hanem a szomszédokkal, a házbeliekkel, az egy utcában lakókkal is olyan jó kollektívában, baráti ismeretségben, közösen gondolkodva, egymást segítve, mint a munkahelyen. Nem valamiféle erőszakolt, a ház udvarára időnként összekolompolt gyűlésre gondolunk, hanem ahogy már megszoktuk sok mindenben az elmúlt esztendő során — a ház, az utca, a kerület gondjainak közös vállalására, a munka közös végzésére, egyszóval, hogy otthon is legyünk közösségi emberek, s ne aludni hazajáró magánzók.

Az időközi tanácsválasztások ürügyén olyan kérdéseket tettünk fel, hogy a tanács tag kap-e elég segítséget a munkájához, sikerül-e a politikai élet rangos szereplőjévé válnia? S a feleletet keresve magunkra leltünk, akiken ez működik. Mi adhatjuk meg számára a rangot, munkájához a nagyobb kedvet, több jó ötletet, ha nemcsak a jelöléskor, a választáson mérlegelünk, hanem a munkájában is segítünk. Úgy, hogy a házat, az utcát, ahol lakunk, ugyanolyan közösségnek tartjuk, mint a munkahelyünket. Ott éljük életünk egyik felét, emitt a másikat. Ennek is, annak is egyforma a jussa.

Ery József